

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Fons Aestvosvs. Plin. epist. 30. lib. 4. Descriptio CXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

in suis huiusmodi praeclara de Ponte, καὶ ἴσ' ἵνα
αὐτὸ ἡσυχία ἐκ τῆ παραπεφυκότων δένδρων,
ἐκ τῆν ἄριστων κλάδων τίκεται. Multa
circa fluvium umbra ex assitis arboribus & im-
pendentibus ramis oritur.

Fluctatus. Ehsari videtur fons, cum in or-
tu argenteos vortices glomerat: imbullantes vomit.
Amplissimum flumen. Clitumnus agri Fa-
lisci ceber fluvius, de quo Virgil. 2. Georg.

Hinc albi Clitumne greges, &c.

Eius enim aqua pota candidos faciunt boues,
ut memorat Plinius, l. 2. c. 103.

Illam qua properat. Qui declivi, inquit, flu-
mine nauigant, nulla remigatione indigent: qui
aduerso flumine obluantur alueo, illum a ger-
rimo contris, remisque superant, ita rapido cursu
ferunt incitatus.

Per iocum, ludumque fluitantibus: am-
nisi, ut ait Salustianus, animi causa nauigantibus.

Viridi imagine. Praeclara de hoc Statius in Ti-
burtino Manly Vopisc.

— Nemora alta citatis

Incubere vadis, fallax responsat imago
Fronibus, & longas eadem fugit umbra per
vndas.

Arbores igitur, velut merfas ita lucenti an-
ne, numerari significat, cum re ipsa umbra sensu
fallant.

Templum priscum. Clitumni opinor, plena
non modo superstitionibus urbes, sed & agri ipsi.
Vnde & Plinius in i. rariano dicit: iustrare sal-
tes, excutere cubilibus veras, superare immensa
montium iuga, & horrentibus scopulis gradum
inferre. Inter haec pia mente adire lucos, & occur-
sare numini: quia ubique etiam, inter has
solitudines sparsa fana, & simulachra.

Clitumnus amictus, ornatusque praetexta.
Fluviorum statua proripis stabant consecrata, &
virilis quae in specie. Talis Nilus, & Phasis apud
geminos Philostratos. Talis hic Clitumnus in
superpraetextatus ut Patricius: Non accipio de
area, aut lapide: praetexta, sed vera. Mox enim
antiquorum simulachra vestiebat. Quod ex
Tranquillo discere est, c. 22. in Caligula. Quin
& praegnantem mulielem molliorem partum sibi
pollicebantur, si idolorum vestibus essent ami-
cti. Hoc Tertullianus indicat. lib. de anima, c.
39. Omnes inquit, idolorum obsterica nascun-
tur, dum ipsi adhuc vsuri insulis apud idola coeferis,
redimunt, gemina sua demoniorum candidata
poscuntur.

Fatidicum indicant fontes. Tenuis foribus, &
fortilegijs eo tempore fuit Italia.

Hinc Praenestina, illinc Tirinthia. Hic & Fa-
liscia omnes Tiberis auihore Tranquillo discen-
tere conatus est, ne sic in annos principis inquirere-
rent. Sed Praenestinarum sortium maiestate ter-
ritus desistit c. 63.

Is terminus sacri profanique.

Clitumnus nemp. sacra pradia & agros à profa-
nis distinguit.

Hispellates. Agri (opinor) Falisciiicola.

Multa multorum inscripta. De tabulis vo-
tuis, luculentum habes Theodoretus testimoni-
um in oratione de martyribus, de qua alibi dixi.

FONS AESTIVOSVS.

Plin. epist. 30. lib. 4.

Descriptio CXIX.

ATuli tibi ex patria mea pro munusculo,
quaestionem altissima ista eruditione di-
gnam: fons oritur in monte, per saxa de-
currit, excipitur coenatiuncula manu facta:
ibi paulum retentus in larium lacum deci-
dit. Huius mira natura: ter in die stans aucti-
bus, ac diminutionibus crescit, & decrescitque:
cernitur id palam, & cum summa voluptate
deprehenditur iuxta recumbis, & vesperis, at-
que etiam ex ipso fonte (nam est frigidissi-
mus) potas: interim ille certis, diuinitisque
motibus, vel subtrahitur, vel affurgit; annu-
lum, seu quid aliud ponis, in sicco alluitur,
sensim, ac nouissime operitur. Detegitur rur-
sus, paulatimque defertur: si diutius ob-
serues, utrunque iterum, ac tertio videas:
spiritusque aliquis occultior, os fontis, &
fauces modo laxat, modo includit, prout in
latus occurrat, aut deceffit expulsius; quod in
ampullis, ceterisque generis eiusdem videmus
accidere: quibus non hians, nec statim pa-
tens exitus est. Nam illa quoque, quanquam
prona, & vergentia per quasdam obluantem
anima moras, crebris quasi singultibus sistunt
quod effundunt. An quae Oceano natura,
fonti quoque, quaque impellitur ratione, aut
resorbetur ille, hac modicus hic humor vi-
cibus alternis supprimitur, vel egeritur: an,
ut flumina, quae in mare deferuntur, adue-

Dddd Lau.

sanctibus ventis, obuioque afflu retorqueantur. Ita est aliquid, quod huius fontis excursum per momenta repercutiat: an latentibus venis certa mensura, quæ dum colligitur, quod exhauserat, minor riuus est, & pigrior, cum collegit, agilior, maiorque profertur? an nescio quid libramentum additum, & cœcum, quod cum exinanitum suscitatur, & elicit fontem: cum repletum moratur, & strangulat.

Nota.

Questionem. Ea questio est, qua curiosi Prometheus in Caucaſo fixit crucem. Multas hic diversissimæ rationes affert Plinius.

Sed quis rem acu tangat? Possidonius sugillat Aristotelem, qui æstum fieri dixerat, propter sublimia littora, quibus aqua repercuteretur. Apollonius in ea, quam ad Indos scribit epistola, ait, ὡς κτανὸν ἰψὸς τοῖς ἑλαυνόμενον πνίμασιν, ex multis hianibus, qui partim sub ipso, partim in terra circa ipsum sunt, ad exteriora diffundi, ac rursus retrocedere. Bona pars hanc πλῆμυρδα tribuit luna, in quibus est Iulius Caesar, l. 4. de bello Gallico, satius enim Antij hilo concludere.

Θαδμαβία δαμβωσε τὸ μυρίον, οὐδὲ ματέω.

Σημῶσι μ ἀρήτω ταῦτα μέμλε φάσει.

FONS AMMONIS.

Ex Curtio, lib. 4.

Descriptio CXX.

Est etiam illud Ammonis nemus, in medio habet fontem: aquam solis vocant. Sub lucis ortum tepida manat: medio die, cum vehementissimus est calor, frigida eadē fluit, inclinata in vesperam caleſcit: media nocte feruida exæſtuat, quoque propius nox vergit, ad lucem multum caloris decreſcit: donec sub ipsum diei ortum, flucto tempore languescat. Id, quod pro Deo colitur, nam eandem effigiem habebat, quam vulgò dijs artifices accommodauerunt. Umbilico maxime similis est, & habitus smaragdo, & gemmis congmentatus: hunc cum responsum pe-

titur, nauigio aurato gestant sacerdotes, cum multis argenteis pateris, ab utroque nauigio latere pendentibus. Sequuntur matronæ, virginisque patrio more inconditum quoddam carmen canentes: quo propitiare Iouem credunt, vt certum edat oraculum.

T E M P E.

AElianus, variæ hist. l. 3. c. 11.

Ἐστὶ δὴ χῶρος μεταξὺ κείνων.

Descriptio CXXI.

Est itaque locus inter Olympum, & Oſſam situs: sunt autem hi montes altitudine immensa præditi, & quasi diuina quadam cura disuncti, atque in medio locum complectuntur, cuius longitudo ad quadraginta stadia porrigitur; latitudo verò in alijs partibus pedes centum, in alijs paulò etiam plus continet. Per hunc medium labitur fluvius, qui Peneus appellatur, in quem reliqui fluij confluant, & aquam ei communicado, magnis augent incrementis: hic locus habet varia, & omnis generis oblectamenta, non manibus hominum facta opera, sed spontanea natura, quæ tunc ei plurimum ad pulchritudinem ambitiosè contulit, cum locus primum nasceretur; nam in eo hedera copiosa, & admodum hisura viget, ac floret, & instar generosarum vitium, in proceras arboras ascendendo serpit, a que ipsis adnascitur. Est & similitis magna copia, quæ collem ipsum ascendens saxum inumbat, ita vt illud quidem lateat, cernatur verò nihil, præter viridantem herbam, sitque veluti quedam oculorum panegyris. In ipso campo, & plantie varij sunt luci, & scenæ continua, æstiuo tempore gratissima viatoribus receptacula, in quibus suauiter alsum captare possunt: diffluunt etiam riuus crebri, & aquæ frigida, atque ad bibendum suauissima. Has aquas perhibent prodesse etiam lauandibus, & ad sanitatem conferre. Concinnant etiam aues hinc inde dispersæ, & in primis mûſicæ, quæ sitientes aures mirificè recreant, atque indefessos cum voluptate deducunt viatores, modulationibus suis prætereuntium laborem.

sub.